

DA LI TREBA DA BUDEM HRABAR DA BIH BIO POŠTEN

Da li se poštenje uči ili se rađamo sa tom karakternom osobinom?

Da li je pošten čovek istovremeno dobar čovek, a onaj nepošten rđav?

Šta je uopšte poštenje, da li ono kao pojam može imati isto značenje u raznim vremenima ili pak zavisi od konkretnih i trenutnih normi, standarda i tabua koje je društvo usvojilo? Da li dete u porodici gradi svoj moralni lik, kroz nagradu i kaznu uči šta je dopušteno i pošteno, a šta nije? Kako onda objasniti slučaj dece, koju krasi sve pozitivne karakterne osobine, a koja nisu imala takav primer u svojim roditeljima i okruženju i obrnuto onih porodica u kojima je negovan i podstican ispravan vrednosni sistem, a deca ga nisu prihvatila?

Pre nekoliko godina u trećem razredu osnovne škole, trebalo je da krenemo na đачku ekskurziju. Nakon časa odeljenske nastave, učiteljica je odlučila da ja sakupljam novac za tu aktivnost. Inače ona je bila moj sinonim za strahopoštovanje, ljudska veličina koju sam obožavala i divila joj se.

Vreme je prolazilo, đaci su polako predavali novac, a ja uredno beležila ko je predao i koliko. Kada sam sakupila sav novac, predala sam ga, uz pohvalu za dobro odrađen posao. Uzbuđenje pred polazak je raslo, a družina postajala nestrpljiva.

Međutim nekoliko dana pre polaska, učiteljica nas je okupila i saopštila da joj nedostaje deo novca i bez imalo sumnje prstom pokazala na Jelenu, devojčicu sa crnim uvojcima, pognutog pogleda i tužnih očiju.

Sećam se tih teških reči, kao da mi i sada odzvanjaju u glavi „Jelena, ti si ukrala novac“, a ona ju je bojažljivo pogledala i sa velikim strahom u glasu odgovorila „Nisam, kunem se.“

Kao po starom dobrom običaju, odmah su se javila dežurna tužakala, kojima je najlakše da budu na strani jačega i većine i potvrdili učiteljičin strašni sud „Jeste, ona je, a ko bi drugi!“

Izbezumljena od besa, osetila sam kako nepravda urliče i hrabro ustala pred celim odeljenjem „To ne može tako, da li imate dokaze za to što tvrdite?“

Učiteljica, inače žena krupnog stasa, još krupnijih očiju ustala je sva iznenađena mojim istupom, rekla da je razgovor završen i da izađemo iz učionice.

Sutradan su svi upirali prstom u Jelenu i niko nije hteo da razgovra sa njom, bila je etiketirana za delo za koje nije bilo nikakvih dokaza da ga je učinila.

Dva dana pre polaska na ekskurziju učiteljica je pronašla novac. Ispostavilo se da ga je ona zaturila, a Jelenu je optužila samo zato što je pošla od sramne pretpostavke da je jedno siromašno dete, sa nesređenim porodičnim odnosima, u kojima je majka godinama žrtva nasilja u porodici, a porodica korisnik Narodne kuhinje, ukralo novac.

Na kraju se nije ni izvinila Jeleni, kao ni ostali đaci, ali od tog trenutka sasvim sigurno ona više nije mogla biti predmet moga divljenja.

Danas kada svakodnevno koračam ka svetu odraslih i postepeno mu sve više pripadam, život donosi krupnije nepravde, na koje treba adekvatno odgovoriti, ali sada shvatam koliko sam bila ponosna na sebe zato što sam ovako postupila, to mi je tada donelo unutrašnji mir i sugurna sam da bih se kajala da sam samo ćutala i da je nisam branila.

Jedini pravi put je put poštenja, on je težji i trnovitiji i često se stiče utisak da pošteni na cilj stižu poslednji i ne treba čovek da bude pošten samo zato što se boji sankcije ili stigmatizacije okoline, ne nikako, već da u ovim teškim vremenima, punim iskušenja, sa ponosom potvrdi epitet najsavršenijeg živog bića na planeti.

Ispravno, pošteno postupanje u čovekovom kratkom životu unosi neprocenljiv spokoj, miran san, lišen osećaja krivice i kajanja, ali i čist obraz, a to je ono najvrednije što možemo ostaviti u nasleđe svojim potomcima i budućim naraštajima, dovoljno je da nas kao takve pamte i kao dobar primer pominju, to se novcem ne može kupiti.